

به مناسبت روز جهانی زن

باید از زنان مدافع حقوق بشر پشتیبانی و از جامعه مدنی محافظت کرد

امسال در حالی هشت مارس، روز جهانی زن را گرامی می‌داریم که فشار بر جامعه مدنی و بلاخص فعالان زن در سراسر دنیا به شکل چشم‌گیری افزایش یافته است. فضا برای فعالیت مدنی هر روز تنگ‌تر و حق تشکلیابی هر روز محدودتر می‌شود. در یکسال گذشته، جنبش جهانی زنان از ایران و مصر و افغانستان گرفته تا شیلی و لهستان، در مواجهه‌ای مستقیم با دولت‌ها و حتی گروه‌های غیر حکومتی و تروریستی، برای حفظ دستاوردهای خود به سختی تلاش کرده است. این مساله زنگ خطری است برای زنان که حقوقی را که در پی دهه‌ها تلاش و مبارزه بدست آورده‌اند، می‌توانند به راحتی و یک‌شبه از دست بدهند و همین مساله ضرورت اتحاد زنان در سراسر دنیا را بیش از پیش به ما گوشزد می‌کند.

در روز جهانی زنان، ما گروهی از سازمان‌های مدافع حقوق بشر کمپینی را راه‌اندازی کرده‌ایم تا در مورد وضعیت زنان در سه کشور ایران، افغانستان و مصر صحبت کنیم. از سرکوب جامعه مدنی در این سه کشور حرف بزنیم و توجه سازمان‌های بین‌المللی زنان را به وضعیت خوارانشان در این سه کشور جلب کنیم.

سخن گفتن از وضعیت زنان در ایران و افغانستان و مصر، البته به این معنا نیست که اوضاع برای زنان در سایر کشورهای منطقه بهتر است. در اکثر کشورهای این منطقه ما شاهد برخوردهایی مشابه با جامعه مدنی زنان هستیم. از عربستان تا اردن، از بحرین تا عراق و فلسطین، از تونس تا مراکش و لبنان، زنان به طور روزمره با تبعیض و خشونت مواجه هستند. زنان مدافع حقوق بشر تحت سرکوب قرار می‌گیرند، زندانی می‌شوند یا با تهدید و ترور شخصیت به سکوت وادار می‌شوند.

این فشارها، حق برگزاری اجتماعات، آزادی بیان و دسترسی آزاد گروه‌های زنان به اطلاعات را محدود کرده و زمینه را برای از بین رفتن دستاوردهای زنان و بازگشت آنان به عقب فراهم کرده است.

برای نمونه هم‌اکنون در افغانستان شاهد آن هستیم که مذاکرات صلح، نگرانی‌های زیادی را در میان فعالان حوزه زنان بوجود آورده است. زنان که در دوره حکمروایی طالبان بیشترین آسیب را از قوانین ارتجاعی، دیده و با مبارزه‌ای روزمره و طولانی توانسته‌اند تغییراتی مهم و چشم‌گیر در راستای برابری جنسیتی در قوانین جدید افغانستان ایجاد کنند، هم‌اکنون هدف ترورهای هدفمند و تهدید و خشونت قرار گرفته‌اند. تنها در هفته گذشته، علی‌رغم تلاش‌های کمیته حمایت از

روزنامه نگاران زن افغانستان برای محافظت از زنان روزنامه نگار، سه زن جوان به نام‌های مرسل واحدی، سعدیا سادات و شهناز رئوفی که در تلویزیون انعکاس در جلال آباد کار می‌کردند، ترور شدند.

در مصر، علی‌رغم سابقه طولانی جنبش فمینیستی و دهه‌ها تلاش برای برابری، فشار و سرکوب بر جامعه مدنی زنان همچنان ادامه دارد و با تغییراتی در قوانین مواجه هستیم که قصدشان جرم‌انگاری فعالیت‌های سازمان‌های غیردولتی است. منزوی کردن جامعه مدنی مصر، هشداردهنده است و نشان از تلاش برای از بین بردن دستاوردهای زنان دارد. در این حال اعمال محدودیت بر جامعه مدنی، مانند اندیم و یا سازمان مصری محافظت از حقوق شخصی (EIPR) و گروه‌های مستقل دیگر، مقابله با این قوانین محدود کننده را نیز دشوارتر کرده است.

در ایران، جنبش زنان در ماه‌های گذشته، جریان بزرگ و بسیار مهم من‌هم را هدایت کرده و چهاردهه بعد از انقلاب، همچنان خواهان تغییر قوانین به نفع زنان است و «حق بر بدن» را به عنوان یکی از حقوق ابتدایی و اساسی زنان، فریاد می‌زند. فعالان زن در ایران چهاردهه است که از برگزاری تجمع و راهپیمایی در روز جهانی زن منع شده‌اند و هر تلاشی در این راستا با سرکوب و زندان پاسخ داده می‌شود. هدی عمید، نجمه واحدی و رها عسکری‌زاده که به جرم حمایت از حقوق زنان به زندان محکوم شده‌اند، به جمع ده‌ها زن مدافع حقوق بشر زندانی مانند عالییه مطلب‌زاده روزنامه‌نگار و سپیده قلیان فعال حقوق کارگران اضافه شده‌اند.

در حقیقت دولت‌های این منطقه تمام تلاش خود را به کار گرفته‌اند تا جامعه مدنی زنان را تضعیف و سرکوب کنند و اکنون در تلاشند تا دستاوردهای زنان را نیز از آنان پس بگیرند. در ترکیه خشونت علیه زنان به اوج رسیده است و آمار زن‌کشی روزمره بسیار نگران‌کننده است، با این حال دولت تعهداتی مانند کنوانسیون استانبول را که هدف آن محافظت از زنان در برابر خشونت بوده، لغو کرده است.

در روز هشت مارس، ما از دولت‌های منطقه به خصوص دولت‌های ایران، افغانستان و مصر می‌خواهیم که به حق تشکلیابی احترام بگذارند، پرونده‌سازی و سرکوب فعالان زن را متوقف کنند و به جامعه مدنی زنان برای قوی شدن کمک کنند. در افغانستان ما از دولت می‌خواهیم که در مورد موج ترورهای که جامعه مدنی و از جمله فعالان زن را هدف قرار داده است، تحقیق کند و افراد مسئول در این ترورها را مورد محاکمه قرار دهد. دولت‌های منطقه باید بپذیرند که وجود یک جامعه مدنی قوی و پویا، به جامعه‌ای سالم‌تر با احترام به حقوق بشر و برابری جنسیتی، منجر می‌شود.

در روز جهانی زن، ما همچنین از سازمان‌های بین‌المللی زنان می‌خواهیم که وضعیت زنان در منطقه خاورمیانه را با جدیت بیشتری دنبال کنند و با خواهرانشان در منطقه به ویژه در ایران، افغانستان و مصر که کمترین میزان احترام به حقوق زنان در آن وجود دارد، و زنان با محدودیت و خشونت مواجه هستند، همبستگی داشته باشند. انزوای فعالان زن در این کشورها که فشارها و محدودیت‌ها بر جامعه مدنی زیاد است، تنها با حمایت و پشتیبانی جنبش بین‌المللی زنان پایان می‌یابد.